

UZASADNIENIE

Pozwem, który został skutecznie wniesiony do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi w dniu 28 kwietnia 2016 roku E. i J. małżonkowie P. wnieśli pozew o zobowiązanie (...) Bank Spółki Akcyjnej w W. do wydania zaświadczenia o wysokości ich zadłużenia względem pozwanego, a wynikającego z umowy nr (...) z dnia 21 stycznia 2010 roku.

Na rozprawie w dniu 12 grudnia 2016 roku powódka, działając w imieniu swoim i męża, wniosła o nieobciążanie kosztami procesu.

(pozew k. 4-14, pismo uzupełniające braki formalne k. 62, protokół rozprawy k. 193, adnotacje: 00:25:50)

Postanowieniem z dnia 23 maja 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi stwierdził swoją niewłaściwość rzeczową i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi.

(postanowienie k. 65)

W odpowiedzi na pozew (...) Bank Spółka Akcyjna w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych. Jednocześnie w treści uzasadnienia zawarto żądane przez powodów zaświadczenie.

(odpowieź na pozew k. 101)

Sąd u stał następujący stan faktyczny:

E. i J. małżonkowie P. w dniu 21 stycznia 2010 roku zawarli z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. umowę kredytu nr (...). W związku z brakiem realizacji spłat kredytu umowa została wypowiedziana przez bank w dniu 28 sierpnia 2013 roku.

(bezsporne, umowa k. 162, aneks k. 164 wypowiedzenie k. 15)

Małżonkowie P. podjęli negocjacje z bankiem dotyczące ratalnej spłaty zadłużenia. Bank zażądał wpłaty 10 % kwoty kapitału – około 15.000 zł jako warunku do podjęcia negocjacji.

(niesporne, pismo k. 33)

Bank w dniu 21 lipca 2014 roku skierował wniosek egzekucyjny do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi – J. B..

W trakcie tego postępowania, dłużnicy doprowadzili do podjęcia postępowania mediacyjnego przed Sądem Polubownym przy (...).

Po zawieszeniu, postępowanie egzekucyjne zostało podjęte postanowieniem z dnia 3 października 2016 roku, a w dniu 21 października 2016 roku komornik dokonał obwieszczenia o licytacji lokalu mieszkalnego dłużników.

(niesporne , postanowienie komornika k. 173 , obwieszczenie k. 174 , pismo k. 86)

E. i J. P. prowadzą wspólne gospodarstwo domowe.

Ich dochody stanowią świadczenia emerytalne w wysokości odpowiednio: 959,65 zł

i 1.351,95 zł. Ich stałe miesięczne wydatki to: 296 zł czynszu, 85 zł opłaty za światło, 89 zł opłaty za gaz, 30 zł opłata za telefon, 29 zł ubezpieczenie medyczne, 46 zł ubezpieczenie w (...), leki 200-250 zł, jednocześnie małżonkowie spłacają

zadłużenia wobec banku (...), G. (...) Banku (...) -u. Na życie odkładają około 70 zł. Potrącenia dokonywane przez komornika z emerytury wynoszą obecnie po 408,35 zł miesięcznie

(oświadczenie majątkowe k. 49-50 i 55, decyzje ZUS k. 51-52, pismo ZUS k. 155)

Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest niesporny. Potwierdzeniem powyższych ustaleń są przedłożone do akt dokumenty. Rozstrzygnięcie jest wynikiem dokonania oceny prawnej żądania powodów.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 12 grudnia 2016 roku Sąd oddalił wniosek powodów z dnia 21 listopada 2016 roku o przesłuchanie w charakterze świadka P. N..

Wobec motywów rozstrzygnięcie – braku podstaw prawnych do uwzględnienia powództwa, dowód ten pozostawał bez znaczenia dla treści orzeczenia.

W powyższym stanie faktycznym, Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Żądanie pozwu stanowiło w istocie roszczenie o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli. Jego podstawę prawną stanowił art. 64 k.c.

Zgodnie z dorobkiem doktryny, oświadczenie woli jest najistotniejszym, niezbędnym składnikiem każdej czynności prawnej. Oświadczeniem woli jest tylko działanie, którego celem jest dokonanie czynności prawnej – czyli czynności konwencjonalnej, której celem jest wykreowanie, zmiana albo zniesienie stosunku cywilnoprawnego. Złożenie oświadczenia woli również jest czynnością konwencjonalną. Tylko wyjątkowo ustawodawca łączy skutki prawne z zaniechaniem działania (milczeniem). Oświadczenie woli składa się z dwóch elementów: woli (czasami nazywanej „wolą wewnętrzną”) oraz jej uzewnętrznienia (zakomunikowania innym podmiotom prawa) w postaci „oświadczenia” (Kodeks cywilny. Komentarz, red. dr hab. Konrad Osajda, rok 2017, wydanie 15).

Oświadczeniem woli jest wyłącznie zachowanie zmierzające do wywołania skutku w postaci powstania, zmiany lub ustania stosunku prawnego, czyli zachowanie mające wpływać na istnienie i treść uprawnień i obowiązków cywilnoprawnych (art. 56 k.c.).

Przedmiotem obowiązku prawnego, w oparciu o art. 64 k.c., może być wyłącznie obowiązek złożenia oświadczenia woli w rozumieniu prawa materialnego (opisanym powyżej), nie zaś innych oświadczeń np. oświadczeń wiedzy. Zasadą jest, że jeżeli ustawa nakłada na podmiot obowiązek złożenia oświadczenia woli, to obowiązek ten może być realizowany przed sądem na podstawie art. 64 k.c. Prawomocne orzeczenie stwierdzające obowiązek strony złożenia oznaczonego oświadczenia woli ma charakter konstytutywny; zastępuje to oświadczenie i włącza możliwość przymuszenia do jego złożenia w sposób przewidziany w art. 1050 k.p.c. Jednocześnie należy podkreślić, iż podstawą materialną żądania i orzeczenia nie jest sam art. 64 k.c., ale normy prawa materialnego nakładające obowiązek złożenia oświadczenia woli. Brak natomiast takiego obowiązku powoduje, oczywiście, oddalenie powództwa.

Z powyższego wynika, że nie każdy akt stanowi oświadczenie woli. Poza zakresem oświadczeń woli leżą wszelkie zawiadomienia o pewnych faktach. Wypowiedź stwierdzająca pewny fakt ma charakter zdania w sensie logicznym, które może być prawdziwe albo fałszywe. Natomiast oświadczenie woli nie podlega takiej weryfikacji. Poświadczenie czynności prawnej, poświadczenie wysokości zobowiązania lub pokwitowanie sumy dłużnej nie są oświadczeniami woli bowiem nie kreują skutków prawnych lecz tylko informują o dokonaniu pewnej czynności lub o sytuacji prawnej określonej osoby (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie)

z dnia 26 czerwca 2013 r., sygn. akt I ACa 228/13).

Natomiast przedmiotem roszczenia z art. 64 k.c. może być jedynie żądanie złożenia określonego oświadczenia woli, a nie wykonanie czynności faktycznych, technicznych (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2004 r., sygn. akt III CK 158/03). Tak więc omawiany przepis dotyczy wyłącznie oświadczeń woli w rozumieniu prawa cywilnego materialnego. Inne wypowiedzi o charakterze informacyjnym lub sprawozdawczym, w szczególności tzw. oświadczenia wiedzy, w tym zawiadomienia, pokwitowania, poświadczenia, wydanie opinii o pracowniku, świadectwo pracy, zaświadczenie nie mogą być egzekwowane na jego podstawie.

Przenosząc poczynione wyżej rozważania do rozpoznawanej sprawy Sąd stwierdził, że powodowie w tym procesie domagali się wydania zaświadczenia

o wysokości długu; dochodzono złożenia, w sposób zastępczy, mocą orzeczenia sądowego, określonego oświadczenia wiedzy. Zważywszy na treść roszczenia procesowego powodowie nie żądają od pozwanego określonego oświadczenia woli lecz wyłącznie potwierdzenia (poświadczenia, zaświadczenia) wysokości zadłużenia. W konsekwencji, Sąd dokonał kwalifikacji stanu faktycznego przyjmując,

że powodowie nie domagali się od pozwanego złożenia oświadczenia woli lecz wyłącznie oświadczenia wiedzy. Oświadczenie to nie miało bowiem kreować stosunku prawnego, czy doprowadzić do jego zmiany – miało to być zaświadczenie wynikłe z łączącego już strony i ukształtowanego stosunku. Poza tym, jak wskazują pisma powodów, jego treść (treść zaświadczenia została zawarta ostatecznie

w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew) pozostawała kwestią sporu i zarzutów dotyczących jego prawdziwości, zgodności z prawdą – podlega więc ono weryfikacji jako wyrażenie prawdziwe lub fałszywe. Wszystko to przemawia za jego kwalifikacją jako oświadczenia wiedzy.

Brak jest również podstawy materialnoprawnej do wystąpienia z tak sformułowanym żądaniem.

Z tych względów, roszczenie sformułowane przez stronę powodową podlega oddaleniu jako niemające podstaw prawnych.

Dlatego, jedynie na marginesie należy zauważyć, iż powód w odpowiedzi na pozew zareagował na tak sformułowane żądanie pozwu zawierając w treści uzasadnienia zaświadczenie o wysokości zadłużenia małżonków.

Wobec przyjęcia, że powodowie domagali się złożenia oświadczenia wiedzy, a nie woli, zbędnym jest odnoszenie się do zarzutów dotyczących wysokości zobowiązania powodów, kwestii rozłożenia spłaty na raty, wadliwego postępowania wierzyciela i błędnych rozliczeń banku. Tym bardziej, że – według oświadczenia powódki – przed Sądem Rejonowym dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi prowadzone jest postępowanie o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności, którego istota obejmuje rozpoznanie takich właśnie zarzutów oraz wniosków dotyczących postępowania egzekucyjnego.

W oparciu o przepis art. 102 k.p.c., Sąd odstąpił od obciążania powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy: „zastosowanie przez Sąd art. 102 kpc powinno być oceniane w całokształcie okoliczności, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego (sytuacji życiowej). Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 14.01.1974 r., sygn. akt II CZ 223/73).

W niniejszej sprawie Sąd uznał, że ze względów słusznościowych obciążenie powodów kosztami procesu stanowiłoby dla nich nadmierne obciążenie.

Z okoliczności sprawy wynika, iż treść roszczenia powodów wynikała

z niezrozumienia istoty samego powództwa. Są to osoby fizyczne, nie posiadające specjalistycznej wiedzy. Dopiero ustanowienie pełnomocnika z urzędu do poprowadzenia sprawy przeciw bankowi skutkowało pozwem w prawidłowej formie – wniesieniem powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Wyjaśnienia powódki wskazują, że działania banku, rozmowy z jego pracownikami są dla nich niejasne, prowadzą do niezrozumienia istoty swoich zobowiązań. Przebieg całego postępowania egzekucyjnego, działania powodów świadczą o poszukiwaniu pomocy, a niniejsze powództwo stało się wyrazem kolejnych, choć wadliwych, działań, wynikających z braku świadomości prawnej. Jednocześnie powodowie, jako dłużnicy, znaleźli się w bardzo trudnej sytuacji materialnej. Osiągają łączny dochód na poziomie 2.000 zł, z czego – poza zwykłymi wydatkami na życie – spłacają zadłużenia wobec trzech podmiotów, a prowadzona egzekucja została skierowana do ich lokalu mieszkalnego.

Z tych względów Sąd uznał, iż w niniejszej sprawie opisana sytuacja życiowa małżonków uzasadnia odstępianie od zasad ogólnych i nie obciążanie ich kosztami procesu.

Wpływ na treść orzeczenia o kosztach miało także kilka kwestii natury procesowej.

W niniejszej sprawie stan faktyczny oraz podstawa prawna dochodzonego roszczenia nie budziły żadnych wątpliwości – nie występowały jakiegokolwiek komplikacje. Nie bez znaczenia pozostaje również okoliczność, iż powód korzystał ze stałej obsługi pracowniczej i w związku z tym nie poniósł odrębnych nakładów na prowadzenie procesu (uzasadnienie orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 1971 r., sygn. akt I PZ 17/71, publ. OSNCP z 1971 r., Nr 12, poz. 222, z dnia 22 listopada 1972, II CR 458/72, publ. OSNCP z 1973 r., Nr 7-8, poz. 139, z dnia 6 grudnia 1973 r., sygn. akt I PR 456/73, publ. OSNCP z 1974 r., Nr 9/74, poz. 154, postanowienie Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 22.08.1997 r., sygn. akt I ACz 323/97, publ. OSP 1998 r., Nr 1, poz. 9).

Na rozprawie pełnomocnik powoda nie był obecny, co także nie spowodowało wydatków po stronie powodowej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 07.09.1972 r., sygn. akt I PR 254/72, OSP z 1973 r., Nr 5, poz. 95).

Wreszcie nie bez znaczenia pozostaje okoliczność, iż koszty zastępstwa procesowego ograniczyły się jedynie do opłat od udzielonych pełnomocnictw.

Mając na uwadze powyższe, w przedmiocie kosztów postępowania orzeczono, jak w punkcie 2 wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem i pouczeniem o prawie, terminie i sposobie wniesienia apelacji, zażalenia doręczyć pełn. powoda.